

Suo- ja kosteikkoluontotyypit

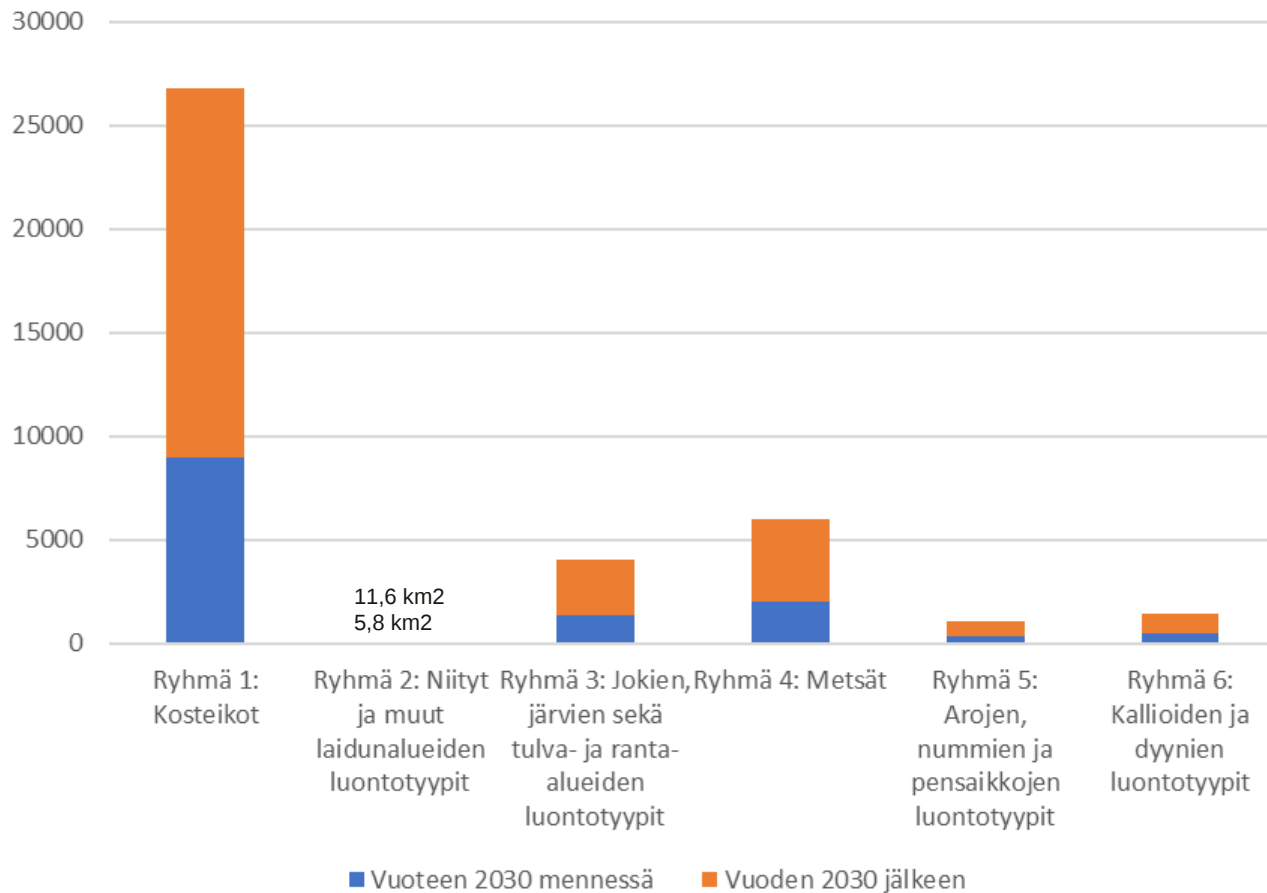

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet

Maa- ja metsätalousministeriö
Jord- och skogsbruksministeriet

Luontotyyppiryhmäkohtainen ennallistamistarve v. 2030 ja 2050 mennessä (km²)

Ennallistamistarve vuoteen 2030 mennessä 30 % luontotyytin ei-hyvässä tilassa olevasta pinta-alasta ja vuoteen 2050 mennessä 90 % ei-hyvässä tilassa olevasta pinta-alasta

Yleistä

- Laajapinta-alaisin luontotyyppiryhmä: kokonaispinta-ala 6,2 milj. ha (n. 45 % kaikista luontotyypeistä), josta 2,8 milj. ha ei-hyvässä tilassa (n. 68 % kaikista luontotyypeistä)
- Kun luontotyyppien päällekkäisyydet on poistettu: kokonaispinta-ala 4,7 milj. ha, josta 2,3 milj. ha ei-hyvässä tilassa
- Erityisen laaja-alaisia luontotyyppejä ovat aapasuot, boreaaliset keidassuot, puustoiset suot sekä vaihettumis- ja rantasuot
- Myös useita pienialaisia, harvinaisia ja uhanalaisia luontotyyppejä
- Soiden ennallistamisen kustannukset keskimäärin 1 000 € / ha. Ennallistamisen vaikutus vähäpuustoisilla soilla ulottuu keskimäärin 3 x ennallistetulle alueelle
- Ennallistamistavoitteiden saavuttaminen erittäin haasteellista, erityisesti 30 % tavoite vuoteen 2030 mennessä. Edellyttäisi sääntelytoimenpiteitä, joilla laaja-alaisia vaikutuksia, esim. ojituskiellot. Valtion maiden suot myös avainasemassa

Luontotyyppin nimi	Nykyinen pinta-ala, km2	1995 pinta-ala, km2	FRA suojelutaso-arvioinnissa, km2	FRA Teemaryhmän ehdotus, km2	Palautettava pinta-ala, km2
Keidassuot BOR	8160	8160	FRA = CV	8160	0
Muuttuneet ennallistamiskelpoiset keidassuot BOR	0	0	0	0	0
Vaihettumissuot ja rantasuot BOR	3580	3580	CV 2-10% < FRA	3580	0
Vaihettumissuot ja rantasuot BOR ve. 2	3580	3580	CV 2-10% < FRA	3653-3978	73-398
Lähteet ja lähdesuot BOR	45	45	FRA = CV	45	0
Taarnaluhtaletot BOR	0,1	0,1	FRA = CV	0,1	0
Huurresammallähteet BOR	0,4	0,4	CV 2-10% < FRA	0,425	0,025
Letot BOR	1020	1020	tuntematon	tuntematon	0
Letot BOR ve.2	1020	1020	tuntematon	1146-2040	126-1020
Aapasuot BOR	25100	25100	FRA = CV	25100	0
Palsasuot BOR	7	7	FRA = CV	7	0
Metsäluhdut BOR	50-200	150 (nykyala)	tuntematon	tuntematon	0
Puustoiset suot BOR	21600	19900	CV 2-10% < FRA	21600	0
Puustoiset suot BOR ve. 2	21600	19900	CV 2-10% < FRA	22041-24000	441-2400
Lähteet ja lähdesuot ALP	2	2	FRA = CV	2	0
Vaihettumissuot ja rantasuot ALP	462	462	FRA = CV	462	0
Huurresammallähteet ALP	0,05	0,05	FRA = CV	0,05	0
Letot ALP	23-201	23-201	FRA = CV	23-201	0
Tuntureiden kalkki- ja virtavesivaikutteiset sara- ja viihviläkasvustot ALP	0,01	0,01	FRA = CV	0,01	0
Aapasuot ALP	1460	1460	FRA = CV	1460	0
Palsasuot ALP	465	465	FRA = CV	465	0
Puustoiset suot ALP	129	129	FRA = CV	129	0

Laaja-alaisten suoluontotyyppien ennallistamisen pinta-alaehdotukset

Laaja-alaisille suoluontotyypeille (borealiset keidassuot, vaihettumissuot ja rantasuot, aapasuot ja puustoiset suot) on laadittu seuraavat ennallistamisskenaariot:

A. Direktiiviraportointiin perustuva skenaario:

- ei-hyvässä tilassa olevaa alaa ennallistetaan 2030-30%, 2040 – 60%, 2050 – 90%
- toteutushehtaarit = ennallistamisen varsinainen toteutuspinta-ala, joka on arviolta 1/3 ennallistamistoimenpiteen todellisesta hyötyalasta

B. Kaksi vaihtoehtoskenaariota:

1. Tason nosto
2. Nykytaso

Laaja-alaisten suoluontotyyppien ennallistamisen pinta-alaehdotukset

Metsähallitus Luontopalvelut

- MHLP ve 1 tason nosto = toteutus etupainotteisesti budjetilla 22 milj. € vuoteen 2030
- MHLP ve 2 nykytaso = toteutus budjetilla 11 milj. € ->2030; 22 milj.€ ->2040; 17 milj.€ ->2050

MH Metsätalous Oy

- **1 500 ha/v 2030-2050**, ositettuna eri suoluontotyypeille tavoitteen 2030 - 30%, 2040 – 60%, 2050 – 90% mukaisesti. Luku perustuu MHMT nykyiseen ennallistamistahtiin, jonka perusteella 2030-2050 ennallistettua pinta-alaa kertyisi **375 km²**
- Ve1 tason nosto ja Ve2 nykytaso tässä käytetty samoja lukuja
- Luvut täsmentyvät Ve1 osalta kunhan MHMT:lta saadaan tarkempaa tietoa ennallistettavien suokohteiden potentiaalista

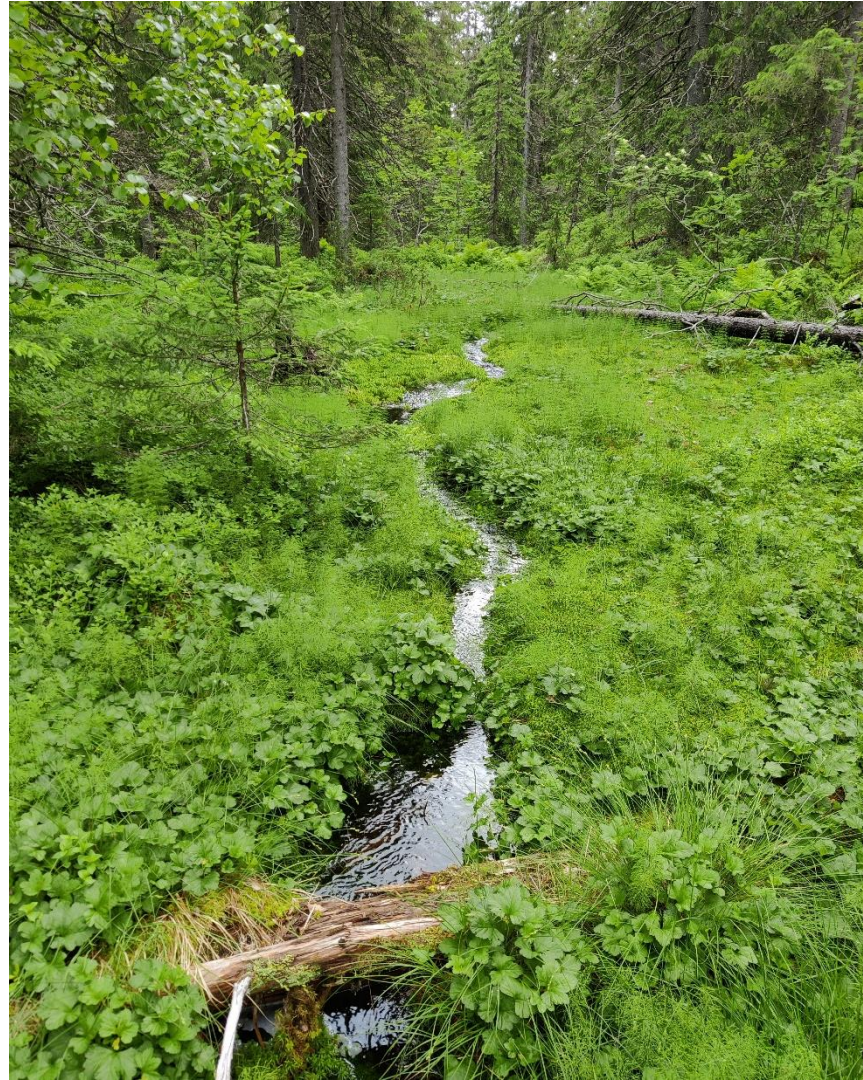
Yksityismaat

- Yksityismaat ve 1 tason nosto = toteutus tasaisesti budjetilla 2,4 milj €/v 2026 -2050, yht. 60 milj. €)
- Yksityismaat ve 2 nykytaso = toteutus budjetilla 1 milj. €/v -2030; 2 milj.€/v 2030-2050, yht, 45 milj. €

Metsähallitus Metsätalous Oy:n ja yksityismaiden osalta ei ole tietoa siitä, miten eri suoluontotyyppit jakautuvat. Skenaarioiden laskemista varten käytettiin luontotyyppien ei-hyvässä tilassa olevaa %-osuutta laaja-alaisten suoluontotyyppien kokonaispinta-alasta.

Suoluentotyyppien päällekkäisyys

- **Keidassuot vs. puustoiset suot** – puustoisten soiden pinta-alasta 12 % on keidassoilla, vähennetään keidassoiden ennallistamistavoitetta luvulla, joka on 12 % puustoisten soiden ennallistamisen tarpeessa olevasta pinta-alasta. Toimenpide ei pienennä puustoisten soiden ennallistamistavoitetta.
- **Aapasuot vs. puustoiset suot** – puustoisten soiden pinta-alasta 58 % on aapasoilla, vähennetään aapasoiden ennallistamistavoitetta luvulla, joka on 58 % puustoisten soiden ennallistamisen tarpeessa olevasta pinta-alasta. Toimenpide ei pienennä puustoisten soiden ennallistamistavoitetta.

Suoluentotyyppien ennallistamis-pinta-ala km²

		Kokonais-pinta- ala, km ²	Ei-hyvä pinta- ala, km ²	Ennallistaminen 2030 mennessä, km ² (30%)	Ennallistaminen 2040 mennessä, km ² (60%)	Ennallistaminen 2050 mennessä, km ² (90%)	Tavoite – direktiivi- raportoinnin tavoite	% osuus direktiivi- tavoitteesta
Direktiiviraportointi	EA tavoite	62 262	28 033	8 268	16 536	24 805		
Toteutushehtaarit (1/3)	EA tavoite		14 699	4 268	8 536	12 805		
Tavoitepinta-ala	Päällekkäisyys (puustoiset) poistettu	47 142	22 947	6 743	13 485	20 228		
Toteutushehtaarit (1/3)	Päällekkäisyys (puustoiset) poistettu		13 004	3 760	7 519	11 279		
Kaikki	Ve 1 "tason nosto" toteutuspinta-ala			616	1 293	1 695	-9 584	15%
Kaikki	Ve 1 "tason nosto" vaikutuspinta-ala			1 301	2 742	3 565	-16 663	18%
Kaikki	Ve 2 "nykytaso" toteutuspinta-ala			324	756	1 144	-10 135	10%
Kaikki	Ve 2 "nykytaso" vaikutuspinta-ala			630	1 500	2 274	-17 953	11%

- Lisäksi MHLP jo ennallistetut alueet: laskentatavasta riippuen 500-1 000 km². Suurempi luku pitää sisällään myös varsinaisen ennallistamiskuvion viereiset kuviot.

Suoluontotyyppien ennallistamiskustannukset milj.€

Laaja-alaiset milj.€	2030	2040	2050
Direktiiviraportointi Toteutushehtaarit (1/3) (päällekkäisyys poistettu)	367.1	734.2	1101.3
Ve 1 "tason nosto" toteutuspinata-ala, laaja-alaiset	52.7	111.6	142.9
Ve 2 "nykytaso" toteutuspinata-ala, laaja-alaiset	23.5	57.9	87.8

- keidas, aapa, ja vaihettuma ja rantasoiden kohdalla toteutushehtaarit 1/3
- puustoisten ja pienialaisten soiden kohdalla toteutushehtaarit 1:1

Pienialaiset milj.€	8.9	17.7	26.6
---------------------	-----	------	------

Kaikki kustannus milj.€	2030	2040	2050
Direktiiviraportointi Toteutushehtaarit (1/3) (päällekkäisyys poistettu)	376.0	751.9	1127.9
Ve 1 "tason nosto" toteutuspinata-ala	61.6	129.3	169.5
Ve 2 "nykytaso" toteutuspinata-ala	32.4	75.6	114.4

Kaikki kustannus milj.€/v	2030 (10 v)	2040 (10 v)	2050 (10 v)
Direktiiviraportointi Toteutushehtaarit (1/3) (päällekkäisyys poistettu)	37.6	37.6	37.6
Ve 1 "tason nosto" toteutuspinata-ala	6.2	6.8	4.0
Ve 2 "nykytaso" toteutuspinata-ala	3.3	4.3	3.9

Kustannusten kumulatiivisuus huomioitu:

2030 = -2030
 2040 = 2030-2040
 2050 = 2040-2050

Kustannusarvio palautettaville pinta-aloille

Luontotyyppin nimi	Tavoitepinta-ala Teemaryhmän ehdotus, km2	Palautettava pinta- ala, km2	Palautettava min. Milj. €	Palautettava kesk. Milj. €	Palautettava maks. Milj. €
Vaihettumissuot ja rantasuot BOR ve. 2	3 653-3 978	73-398	7.3	23.6	39.8
Letot BOR ve.2	1 146-2 040	126-1020	12.6	59.1	102
Puustoiset suot BOR ve. 2	22 041-24 000	441-2400	44.1	142.1	240
Huurresammallahteet BOR	0.425	0.025		2 500 €	

Kustannusarvio 1 000 €/ha

Suojeluehdotus ja suojelun kustannukset

- Esitetään suojelua puustoisille soille arviolta **150 000 – 200 000 ha** alalle => Helmi keskikustannus 1 500 €/ha (paljon laajoja puuttomia kohteita)
 - 225 - 300 milj.€
- Metso: yksityisten suojelualueiden keskimääräinen korvaus 8 572 €/ha vuonna 2025
 - 1 286 –1 714 milj. €
- Metka: ympäristötuki 3 681 €/ha vuonna 2025
 - 552– 736 milj. €
- Henkilöresurssitarve viranomaispuolella (nyt n. 10 henkilöä EVK-virkahenkilöitä)
 - Tavoite 150 000 ha --> 15 henkilöä
 - Tavoite 200 000 ha --> 20 henkilöä

Toimenpidekokonaisuudet

- Ennallistamisen lisääminen
- Vesienpalautuksen lisääminen
- Tietopohjan lisääminen luontotyyppien esiintymistä
- Passiivisen ennallistamisen käyttöönotto
- Luontotyyppien huomioiminen kehitettäessä sääntelytoimenpiteitä
- Luontotyyppien huomioiminen kehitettäessä koulusta ja suosituksia
- Luontotyyppien huomioiminen kehitettäessä sertifiointijärjestelmiä
- Kehitetään sääntelyä sammalenkorjuusta aiheutuvien haittojen rajoittamiseksi
- Suojelun lisääminen
- Kosteikkojen perustaminen, turvepeltojen vettäminen ja entisten turpeenotto-alueiden soistaminen
- Ennallistamisen rahoituksen kehittäminen
- Ennallistamisen organisointi ja koordinointi

Johtopäätökset

- Edellä esitetyillä tavoitetasoilla laajapinta-alaisten suoluontotyyppien tilan parantamisen tavoitteita ei tulla saavuttamaan => tarvitaan kunnianhimoisemmat tavoitteet, jotta voidaan uskottavasti avataan keskustelu EU-komission kanssa laaja-pinta-alaisten suoluontotyyppien ennallistamistavoitteen kohtuullistamisesta Suomen osalta
- Tavoitteet
 - Kasvattaa ennallistamistavoitteita selkeästi nykyisestä sekä etsiä myös uusia tapoja soiden ennallistamiseen
 - Tarpeen ottaa käyttöön uusia sääntelytoimenpiteitä: mm. kunnostusojitusten rajoittamista/kieltoa tietyillä suoluontotyypeillä ja jatkuvan kasvatuksen suosimista puustoisilla soilla
 - Asetetaan kunnianhimoiset tavoitteet valtion maiden soiden ennallistamiselle (esim. Helmin v. 2030 asetetut tavoitteet on jo saavutettu valtionmailla).
 - Luonnon monimuotoisuuden turvaamisen kannalta on tärkeä ennallistaa myös pienialaisia, uhanalaisia suoluontotyyppejä, eikä vain tavoitella suuria ennallistamispinta-aloja
- Suomessa vahva osaaminen soiden ennallistamisessa ja myös maanomistajien kasvava kiinnostus aiheeseen. Soiden ennallistamisella edistetään myös vesiluontotyyppien tilan paranemista

Kiitos!

